

Панель 1: Чи відповідає децентралізація та багаторівневе планування регіонального розвитку періоду відновлення та реконструкції та членства в ЄС?

ДОВІДКОВА ПРИМІТКА

Децентралізація зазвичай визнається як реформа підпису для України. Однак повномасштабна війна поставила реформу в новий контекст, особливо з точки зору викликів, пов'язаних з реконструкцією та процесом розширення ЄС.

Як підкреслюється в недавньому звіті ОЕСР¹, місцеві потужності будуть настільки ж важливими в процесі відновлення, і додаткові навички повинні бути розроблені для досягнення короткострокових цілей реконструкції і створення умов для підвищення стійкості і поліпшення добробуту громадян. Аналогічним чином, Європейський комітет регіонів¹ прийняв думку, що процес реконструкції повинен слідувати підходу «знизу вгору», з визнанням ролі місцевих і регіональних органів влади (ЛРА) може відіграти в процесі реконструкції та побудови реформи децентралізації в Україні.

Своїм рішенням від 16 лютого 2023 року про «один рік вторгнення Росії та війни агресії проти України¹» Європарламент закликав український уряд продовжувати зміцнювати місцеве самоврядування та впроваджувати успіх реформи децентралізації в загальну архітектуру процесів ремонту, відновлення та реконструкції України.

З точки зору розширення ЄС, на її думку щодо заявки України на членство в Європейському Союзі¹ Європейська Комісія розглядала децентралізацію як одну з найбільш ефективних та успішних реформ, що впроваджуються в країні. Оскільки Україна отримала статус кандидата в ЄС, багаторівневе управління тепер буде підлягати щорічній оцінці серед політичних критеріїв вступу до ЄС («основи»), як частина нагляду за функціонуванням демократичних інститутів та реформи державного управління. Так само буде вивчена підготовка України до регіонального розвитку та координація структурних інструментів щодо узгодження з рамками ЄС.

На цьому фоні учасникам панелі пропонується поділитися думками з таких питань:

1. Як можна забезпечити інклюзивну участь місцевого рівня в реконструкції та що вона може принести для успіху процесу?
2. Що можна зробити для підтримки консолідації багаторівневого врядування та незворотності реформи децентралізації в Україні на користь процесу розширення ЄС?
3. Як ми можемо забезпечити, щоб регіони та міста відігравали провідну роль у реконструкції України?

https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/rebuilding-ukraine-by-reinforcing-regional-and-municipal-governance_63a6b479-en

² CoR Opinion "The role of EU cities and regions in rebuilding Ukraine", Oct. 2022, Rapp.: Dario Nardella (Itl, PES)

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0056_EN.html, paragraph 17.

⁴ <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-06/Ukraine%20Opinion%20and%20Annex.pdf>

Панель 2: Підтримка за принципом "Рівний-Рівному" місцевого самоврядування з огляду на негайне полегшення та довгострокове відновлення України: нещодавній досвід та можливості для ефективної співпраці

ДОВІДКОВА ПРИМІТКА

Співпраця за принципом «рівний-рівному» з органами місцевого самоврядування в Україні стала важливим інструментом надання практичної підтримки містам і регіонам Європейського Союзу та за його межами для вирішення нагальних потреб на місцевому рівні в Україні.

Така підтримка глибоко вкорінена в понятті солідарності та просуванні місцевої демократії та ґрунтується на безпосередній участі громадян, бізнесу та громадянського суспільства на місцевому/регіональному рівні.

Такі програми, як U-LEAD, організували численні особисті та віртуальні навчальні сесії, міжнародні семінари та обміни за принципом «рівний рівному» для муніципалітетів на такі теми, як відновлення та реконструкція через муніципальне партнерство. Недавнє дослідження¹ показує, що «у 2022 році українська влада мала 265 угод про іноземне партнерство на регіональному рівні та 73 на субрегіональному». Ця кількість щодня зростає, оскільки все більше країн започаткували або поглибили ініціативи та платформи співпраці, які спрямовані на посилення зв'язків місцевих органів влади з українськими колегами.

Співробітництво субнаціонального рівня за принципом «рівний рівному» також все частіше розглядається як важливий механізм реконструкції України, оскільки - за словами голови Єврокомісії - дозволить прискорити реконструкцію України і кількість міст-побратимів і регіонів-побратимів між ними зростатиме експоненціально¹. Враховуючи це, Комітет регіонів започаткував «Європейський альянс міст та регіонів для реконструкції України», метою якого є координація спільних зусиль та сприяння передачі експертних знань у сфері розбудови потенціалу, належного врядування та технічної допомоги містам та регіонам України.

На цьому фоні учасникам панелі пропонується поділитися думками з таких питань:

1. Які уроки можна винести з дій за принципом «рівний-рівному», підтримки розбудови спроможності та багатогранної допомоги, яку пропонують міста та регіони Європи своїм українським колегам?
2. Яку роль могла б відіграти підтримка «рівний-рівному» у відбудові України?
3. Які ключові фактори успіху, щоб це спрацювало?

⁵ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/733117/IPOL_STU\(2023\)733117_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/733117/IPOL_STU(2023)733117_EN.pdf)

⁶ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/statement-president-von-der-leyen-local-and-regional-cooperation-between-ukraine-and-eu-ukrains-2022-04-27_en

Панель 3: Інвестиції в реконструкцію та інфраструктуру на всіх рівнях влади: принципи, координація, інституційна спроможність та зміцнення довіри

ДОВІДКОВА ПРИМІТКА

Згідно з другою Швидкою оцінкою збитків і потреб (RDNA2), спільно розробленою Групою Світового банку, Урядом України, Європейською Комісією та ООН, вартість реконструкції та відновлення в Україні зросла до 411 мільярдів доларів США (еквівалент 383 мільярдів євро)¹ протягом одного року війни. Оскільки знищення російської агресії триває, це ще одна оцінка, яка чітко показує, що знадобляться значні глобальні фінансові зусилля для відновлення України після закінчення війни. Зусилля з реконструкції потребуватимуть поєднання всіх можливих підтримок, бути інклюзивними та впровадженими на шляху країни до Європейського Союзу. У цьому контексті фінансування реконструкції має бути пов'язане зі стратегіями та плануванням регіонального та місцевого розвитку. Розвиток потенціалу також буде необхідним для регіональних та місцевих органів влади, які відповідають за 68% усіх державних інвестицій в Україні¹. Крім того, важливо забезпечити прозорість і підзвітність на всіх етапах процесу реконструкції.

Враховуючи складність відновлення та модернізації інфраструктури та ключову роль субнаціонального рівня в державних інвестиціях, кілька факторів мають ключове значення, наприклад:

- визначення та впровадження ключових принципів державного інвестування
- ефективна координація на всіх рівнях влади
- достатній інституційний потенціал для розробки політики на основі фактичних даних і вивчення політики
- довіра до системи доставки завдяки підзвітності та чіткій відповідальності.

На цьому фоні учасникам панелі пропонується поділитися думками з таких питань:

1. Які дії необхідні для забезпечення ефективної та результативної реконструкції за суттєвого залучення місцевої влади та учасників?
2. Чи придатна нинішня система в Україні для широкомасштабних державних інвестицій і чи достатні ролі та механізми координації для виконання майбутнього завдання?
3. Що потрібно зробити, щоб забезпечити впевнене володіння інвестиціями в інфраструктуру на всіх рівнях влади?

⁷<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099184503212328877/p1801740d1177f03c0ab180057556615497>

⁸<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/63a6b479-en.pdf?expires=1681629921&id=id&accname=guest&checksum=358159F09A19EE5F64532B85B40FD620>

Панель 4: Державно-приватне партнерство та фінансування інвестицій на місцевому та регіональному рівнях

ДОВІДКОВА ПРИМІТКА

Згідно з результатами онлайн-опитування¹ ОЕСР, проведеного наприкінці 2021 року, лише частина муніципалітетів в Україні (10%) повідомили, що вони залучають приватний сектор до ДПП. З тих муніципалітетів, які мають ДПП, деякі з них (30%) зазначили, що партнерство спрямоване на управління відходами, потім на освіту (27%) та управління водою та санітарією (25%).

Опитування також показало, що муніципалітети не бажають створювати ДПП з різних причин. Наприклад, 31% муніципалітетів вважають, що відсутність довіри громадськості до державного та приватного співробітництва є найбільшою перешкодою для створення ДПП. Це може бути пов'язано з уявленням громадськості про те, що корупція широко поширена. Крім того, 26% муніципалітетів вважають, що регуляторна невизначеність є найбільшою перешкодою для створення ДПП. Далі йде очевидний брак знань з боку приватного сектору (22%) або муніципалітету (17%) про те, як розвивати та управляти ДПП.

ОЕСР також запропонувала в нещодавньому дослідженні¹, зазначивши, що для підвищення відповідального використання державно-приватного партнерства як засобу для фінансування та фінансування регіонального та місцевого розвитку в короткостроковій та середньостроковій перспективі, Україні рекомендовано:

- Покращити охоплення більших муніципалітетів і приватного сектору щодо потенціалу ДПП, нормативно-правової бази та, зокрема, численних ризиків, пов'язаних із встановленням та управлінням державно-приватним співробітництвом.
- Розробити та розповсюдити навчальні матеріали для муніципалітетів щодо оцінки доданої вартості ДПП, управління такими партнерствами, а також створити прозору систему відстеження використання державних коштів та визначення їх ефективності.

На цьому фоні учасникам панелі пропонується поділитися думками з таких питань:

1. Яку майбутню роль у відбудові України може відігравати державно-приватне партнерство на місцевому/регіональному рівні? Які їхні потенційні переваги та ризики?
2. Які ефективні заходи можна вжити для використання рівноправного співробітництва для сприяння державно-приватному партнерству на місцевому/регіональному рівні в Україні?
3. Які альтернативи ДПП на місцевому та регіональному рівнях можна передбачити, що могло б представляти ефективність грошей?

⁹ OECD (2021), Online survey: Supporting Decentralisation in Ukraine 2021-2022 project

¹⁰ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/63a6b479-en.pdf?expires=1681629921&id=id&accname=guest&checksum=358159F09A19EE5F64532B85B40FD620>